BauWatch

2024

Schaduwen op de werf
Criminaliteitsrapport voor de Bouwsector

Inhoud

04 Zijn we in de greep van een diefstalepidemie?

06 Verborgen productiviteitsverlies
Hoe beïnvloedt criminaliteit de bouwsector?

10 Ken uw vijand
Wie zijn de daders achter de misdaden?

12 Aanbevelingen
Hoe kunnen bedrijven hun mensen en activa beschermen?

14 Onderzoeks-resultaten

Zijn we in de greep van een diefstalepidemie?

Door de aanwezigheid van waardevolle machines, materialen, gereedschappen en apparaten zijn bouwwerven een ideaal doelwit voor diefstal. Tel daar het hoge personeelsverloop, het komen en gaan van onderaannemers, de mobiliteit van het personeel en de tijdelijke aard van projectwerk bij op en we kunnen stellen dat bouwwerven een gemakkelijk doelwit zijn voor criminaliteit.

Diefstal en vandalisme is een enorme uitdaging. Door de aanhoudende inflatie die de prijzen van goederen verhoogt en de stijgende kosten van levensonderhoud is de situatie onhoudbaar aan het worden. Een beeld wat we terugzien in de resultaten van ons onderzoek.

Van alle respondenten die werden ondervraagd voor Het Criminaliteitsrapport voor de Bouwsector, geeft meer dan de helft (57%) aan dat volgens hen de criminaliteit het afgelopen jaar (2023) is toegenomen. Aan de andere kant gaf slechts 7% aan dat het was afgenomen.

Criminaliteit is wijdverspreid: 68% van de respondenten heeft minstens één keer per jaar diefstal op een werf gezien, waarvan een derde (35%) dit zelfs om de paar maanden meemaakt. Opvallend genoeg werd 63% van de respondenten regelmatig tot vaak benaderd door mensen die gestolen materialen wilden verkopen, wat de honger naar doorverkoop en de brutale aanpak van criminelen benadrukt.

7%

stelt dat werfdiefstal het afgelopen jaar is gedaald

57%

stelt dat werfdiefstal het afgelopen jaar is gestegen

“Voorheen hadden we te maken met verschillende diefstallen. Sinds we BauWatch inschakelen, hebben we geen incidenten meer gehad op onze locatie.”

- Jaques van Niekerk,
  Technical Office Engineer Besix

“We worden met twee fenomenen geconfronteerd: enerzijds verdwijnen er geregeld kleine hoeveelheden bouwmateriaal, zoals betonblokken, bakstenen of isolatiepanelen. Als een aannemer snel een oplossing vindt voor zo’n kleine diefstal, zal hij wellicht niet de moeite nemen om een klacht in te dienen en de verzekering in te schakelen, want dat kost hem meer tijd en geld dan het opbrengt”, weet Patrice Dresse, managing director van FABA.

68%

van de respondenten is minstens één keer per jaar getuige van diefstal op de werf

De financiële gevolgen van slechts één strategisch geplande diefstal kunnen enorm zijn. Bedrijven moeten zich beschermen tegen wat komen gaat, maar door de relatieve onzichtbaarheid is diefstal moeilijk te voorkomen.

Dit onderzoek onthult wie en wat het grootste risico loopt om slachtoffer te worden van criminaliteit, wat de gevolgen in de praktijk zijn en wie verantwoordelijk is, op basis van inzichten van betrokkenen op het bouwterrein. Het belangrijkste is dat er praktisch, standvastig advies wordt gegeven aan bedrijven over hoe ze hun mensen en bezittingen kunnen beschermen.

Verborgen productiviteitsverlies

Zoals verwacht heeft criminaliteit aanzienlijke financiële gevolgen voor bedrijven - grotendeels als gevolg van vertragingen - een probleem dat ons onderzoek scherp in beeld brengt.

In onze bevraging raporteerden bijna vier op de tien respondenten een vertraging van het project als gevolg van bouwcriminaliteit, zoals diefstal en vandalisme. Bij 44% van de bouwprofessionals resulteerde dit in een vertraging van één tot twee weken. Bovendien gaf 22% aan dat het project maar liefst drie weken of langer werd vertraagd volgens het oorspronkelijke schema. Een aanzienlijke 9% rapporteerde zelfs een vertraging van meer dan een maand, wat een aanzienlijke verstoring van het tijdschema betekent.

“Een werfdiefstal betekent een direct verlies voor de aannemer, maar meestal weegt de indirecte schade veel zwaarder door: bij gebrek aan materieel of bouwmaterialen lopen vele werven vertraging op, en dat kunnen onze leden missen als kiespijn”, zegt Patrice Dresse van FABA.

In 2023 was het aantal faillissementen van bouwbedrijven in België met 2230 het hoogste in de voorbije tien jaar. Dat lezen we in de cijfers van Statbel*. Meerdere verklaringen liggen hiervan uiteraard aan de basis, maar de prijzen van bouwmaterialen, de loonidexatie en de fel gestegen hypothecaire renten zijn belangrijke factoren. In een tijd waarin bedrijven het financieel moeilijk hebben, kunnen zelfs relatief kleine incidenten de genadeklap uitdelen - vooral als de middelen in kwestie niet gemakkelijk kunnen worden vervangen.

37%

van de projecten heeft vertraging opgelopen door bouwcriminaliteit

46%

van de gestolen goederen betreft koperdiefstal

Bouwprojecten werken vaak met krappe marges en een klein incident kan een enorme impact hebben.

* Statbel. (2023). Faillissementen 2023: Contrasterende regionale resultaten. Geraadpleegd op 22 maart 2024, van https://statbel.fgov.be/nl/nieuws/faillissementen-2023-contrasterende-regionale-resultaten

Kleine diefstallen leiden tot een enorme kostenpost

Niet alleen veroorzaken vertragingen problemen voor projecten, maar bedrijven moeten ook kosten maken om gestolen items te vervangen. Bovendien is het niet altijd duidelijk welke items dieven aantrekkelijk vinden, wat het nog uitdagender maakt om ze te voorkomen.

Verrassend genoeg ontdekten we dat, hoewel dure machines aantrekkelijk zijn, ze slechts 11% uitmaken van de items die het meest gestolen worden op locaties. Ook voertuigen (auto’s en bestelwagens) maken 11% uit. In 24% van de gevallen bedroegen de kosten van de gestolen goederen meer dan €10.000,- in één enkel incident.

Maar in driekwart van de gevallen (70%) bedroegen de kosten van de gestolen materialen niet meer dan €5.000,-. Hieruit blijkt hoe snel de schade van “kleine” overtredingen kan oplopen als terugkerende patronen niet worden opgemerkt.

Gebrek aan beveiliging beïnvloedt het moreel op de bouwwerf

Klein gereedschap wordt het vaakst meegenomen - waarschijnlijk omdat het gemakkelijker te stelen en discreet te verkopen is.

Voor werknemers en vakmensen kan het domino-effect bijzonder frustrerend zijn: 10% geeft aan geld te hebben verloren door het vervangen van hun persoonlijke uitrusting. Het is dan ook niet verwonderlijk dat meer dan een kwart (28%) aangeeft dat het verliezen van gereedschap hun ‘grootste zorg’ is als het gaat om ontoereikende beveiliging op de werklocatie. Dit suggereert mogelijk dat sommigen zich persoonlijk verantwoordelijk voelden of zich zorgen maakten over hun toekomstige inzetbaarheid bij projecten. Dit benadrukt opnieuw het belang van een goed begrip van de beveiligingsprocedures door alle medewerkers op de bouwwerf.

“Diefstallen worden al meer aangegeven dan 5 jaar geleden, maar nog altijd niet systematisch, terwijl dit wel aangewezen is. Enkel op die manier kan er een volledig beeld gevormd worden van de problematiek en kan werfdiefstal een stevige politionele aanpak krijgen.”

- Niko Demeester
gedelegeerd bestuurder Embuild

Koper en kabels zijn belangrijke doelwitten

Koper is een essentieel materiaal dat schaars is. Het is daarom altijd aantrekkelijk geweest voor dieven. De waarde ervan neemt echter toe door de rol die het speelt in de energietransitie. We hebben koper nodig voor windturbines, zonnepanelenparken en elektrische auto’s, dus het is geen verrassing dat nagenoeg de helft (46%) van de respondenten zegt dat koper het meest gewilde gestolen goed is.

Koper is vrij eenvoudig mee te nemen. Bij BauWatch hebben we criminelen gezien die zonder aarzelen onbeheerde rollen oppakten en trachten inladen in een busje. Ook hebben we klanten bij ons gekregen nadat dieven brutaalweg de kabel van de torenkraan doorknipten om er met de buit vandoor te gaan. Helaas merken we vaak dat koper op terreinen onbewaakt achtergelaten wordt, wat zorgwekkend is.

Naast koper zijn ook kabels en kabelhaspels regelmatig het doelwit van criminelen. Uit ons onderzoek blijkt dat kabels in zijn totaliteit goed zijn voor 40% van de diefstalgevallen. Op bouw- en infraprojecten worden vaak honderden meters kabel gebruikt in de vorm van kabelhaspels. Omdat deze haspels bovengronds en voor een relatieve korte tijd worden gebruikt is het al lange tijd een uitdaging voor deze sectoren om dit onder controle te krijgen.

Aangezien deze werkzaamheden zich vaak voordoen in kwetsbare gebieden die moeilijk af te zetten zijn, blijft het uitdagend om diefstal te voorkomen. Maar nu de prijzen van materiaal zo hoog staat, is het essentieel dat bedrijven extra waakzaam zijn en regelmatig hun beveiligingsprotocollen herzien.

Slechte beveiliging houdt criminaliteit stand

Sterke beveiliging van bouwwerven is de beste manier om diefstal te voorkomen, maar uit ons onderzoek blijkt dat ruim een derde van de respondenten hun ervaringen met beveiligingsbedrijven beoordelen als slecht (29%) of zelfs heel slecht (11%).

Ook een derde (33%) van de bouwprofessionals die we hebben gesproken, geeft aan dat beveiliging een ‘lage prioriteit’ had op bouwwerven waar ze hebben gewerkt.

Op de vraag waarom bouwwerven zo’n lakse houding en strategieën ten opzichte van beveiliging hebben, antwoordde ruim een derde (39%) dat dit te wijten is aan budgetbeperkingen, terwijl 35% dit wijt aan slechte planning voordat het werk begint.

De meest opvallende conclusie is hier echter dat de helft (49%) van de respondenten aangeeft dat zij vinden dat onderschatting van de risico’s de belangrijkste reden is waarom beveiliging een lage prioriteit heeft. Een houding die bedrijven zich, gezien de resultaten uit dit onderzoek, niet kunnen veroorloven. Tevens ook een houding die niet wordt gedeeld door drie kwart (73%) van de respondenten. Zij geven immers aan dat bedrijven zouden moeten nadenken over beveiligingsmaatregelen voordat de bouw begint.

46%

noemt koper als het item wat het meest wordt gestolen

43%

noemt kabels als het item wat het meest wordt gestolen

33%

zegt dat beveiliging een lage prioriteit heeft op bouwwerven waar ze werken

73%

stelt dat bedrijven moeten nadenken over beveiligingsmaatregelen voor het project start

Ken uw vijand

Wie zijn de daders? In dit gedeelte behandelen we de drie belangrijkste groepen die bouwwerven als voornaamste doelwit hebben.

Insiders

Het moeilijkste type dieven om te pakken zijn misschien wel de insiders, personen die op de werf betrokken zijn. Volgens ons onderzoek verantwoordelijk voor een vijfde (19%) van de diefstallen. Op bouwwerven wemelt het meestal van onderaannemers of vaklui die voor specifieke onderdelen van een project worden ingehuurd. Dit maakt het makkelijk voor dieven om zich voor te doen als 'legitiem personeel' en geen argwaan te wekken.

Maar op grote bouwprojecten met veel tijdelijke werknemers kan het zonder de juiste maatregelen moeilijk zijn om een strikt toegangsbeleid tot de bouwwerf te handhaven, zodat veel bedrijven niet weten hoe ze het probleem moeten aanpakken. Al deze ingrediënten zijn een recept voor heel wat kopzorgen.

19%

van de diefstallen wordt door insiders gepleegd

37%

van de criminaliteit wordt gepleegd door gelegenheidsdieven

Gelegenheidsdiefstal

Volgens 37% van de respondenten is gelegenheidsdiefstal de meest voorkomende vorm van diefstal. Dit zijn dieven die op zoek zijn naar gemakkelijk te grijpen voorwerpen die zijn uitgestald, zoals reservebrandstof of bekabeling. Ze zijn eerder op zoek naar doelen waar ze gemakkelijk en snel kunnen inbreken dan dat ze een inbraak plannen en profiteren van het ongeluk of de vergeetachtigheid van anderen.

24%

van de criminaliteit wordt gepleegd door georganiseerde criminelen

Georganiseerde misdaad

Een derde categorie omvat georganiseerde criminaliteit - geplande bendes met voldoende capaciteit om kostbare goederen te stelen, soms in grote hoeveelheden. Ze zijn verantwoordelijk voor 24% van de misdrijven volgens onze bevraging. Deze groepen opereren vaak 's nachts. Volgens twee op de drie (63%) respondenten komt bouwcriminaliteit vaker voor in de herfst en winter vanwege de langere avonden. Het is niet ongebruikelijk dat professionele criminelen overdag onopgemerkt de bouwwerf betreden, vermomd als arbeiders, om goederen te stelen. Ze zijn goed voorbereid, hebben ontsnappingsroute gepland en maken gebruik van laks toegangsbeleid.

"Wij geloven dat beveiliging een essentieel onderdeel is bij de inrichting van een bouwwerf. Als je begrijpt hoe criminelen te werk gaan, kun je zorgen voor goede beveiliging van je terrein. We raden bedrijven aan om te anticiperen op diefstallen door op voorhand te beveiligen en niet reactief te handelen. Want zowel de directe als indirecte schade kan heel groot zijn. Laat het u niet overkomen."

– Johan Vrydag, Country Manager BauWatch Belgium

66%

van de respondenten ervaart dat bouwcriminaliteit het meest voorkomt in de herfst en winter

Aanbevelingen

Een potentiële criminele activiteit is ook voor uw bouwwerf dichterbij dan u denkt. Welke actie kunt u ondernemen?

Gebruik afschrikmiddelen

Het is veel gemakkelijker om een misdrijf te voorkomen dan om het achteraf op te lossen. Zichtbare maatregelen, zoals tijdelijke of permanente camerabeveiliging en toegangscontrole, werken als een effectieve afschrikking, omdat de meeste opportunistische dieven hiermee worden afgeschrikt. In ons onderzoek kwamen vaste beveiligingscamera's (27%) en tijdelijke beveiligingscamera's (23%) naar voren als populaire beveiligingsmaatregel. Ook toegangscontrole wordt door 15% genoemd als een goede maatregel. Goed verlichte locaties kunnen dieven ook afschrikken om naar binnen te gaan. Ruim een derde van de respondenten noemt verlichting als goede beveiligingsmaatregel.

Duidelijke communicatie

Duidelijke communicatie en regelmatige, systematische training helpen teams om bouwterreinen te beveiligen. Het belang van beveiliging op de bouwwerf moet duidelijk worden gemaakt aan uw team door middel van een gestandaardiseerde introductie op de werf en trainingsgegevens moeten digitaal en fysiek worden bijgehouden. Elke sessie moet een veiligheidsaspect bevatten, met informele toolboxgesprekken op elke bouwwerf.

Herinner teams aan eenvoudige maatregelen zoals het verwijderen van sleutels uit machines, het opbergen van kleine apparaten en ervoor zorgen dat hekkens op slot zijn. Bovendien moeten teams in het veld beveiligingsbedrijven op de hoogte stellen van hun werkpatronen. Vooral wanneer er dingen veranderen zorgt dit ervoor dat er geen zaken worden gemist of er valse alarmen worden geregistreerd.

BauWatch

Investeer in veiligheid

Bouwprojecten zijn immens duur, dus men is huiverig om meer geld uit te geven dan in het begin nodig lijkt. Deze aanpak is echter kortzichtig en de financiële gevolgen kunnen veel erger zijn. Investeren in beveiliging moet worden gezien als een verzekerings-polis - het is een manier om zowel apparatuur als personeel veilig te houden. Streven we niet allemaal naar een risico-averse uitoefening van onze job? We willen ons geen zorgen hoeven te maken over potentiële financiële schade of reputatieschade. Het is een logische beslissing die op de lange termijn minder kost.

Wees wendbaar

Projecten evolueren voortdurend, dus moet het dreigingsniveau regelmatig worden geëvalueerd en aangepast. Woningbouwprojecten in afronding kunnen extra risico's met meer montagemateriaal en kostbare items opleveren. Bedrijven moeten tijdens feestdagen en het bouwverlof hun beveiligingsstrategieën herzien, wanneer locaties kwetsbaar zijn.Een stoplichtsysteem kan hierbij een effectieve oplossing bieden. Rood geeft aan dat het dreigingsniveau hoog is, hetzij door gemakkelijk te stelen waardevolle goederen, aanwezigheid van meerdere onderaannemers en personeel op het terrein, of bijvoorbeeld een beschadigd hekwerk.

Het Criminaliteits-rapport voor de Bouwsector

Deze enquête werd in februari 2024 uitgevoerd door een externe onderzoeksaanbieder (OnePoll). Aan respondenten die op bouwterreinen werken, werden algemene demografische vragen gesteld over hun leeftijd, geslacht, functieniveau, sector en het aantal werknemers in hun organisatie. De steekproef bestond uit 150 professionals uit de bouwsector, werkzaam in de commerciële bouw (39%), commercieel vastgoedbeheer (17%), energie (7%), woningbouw en renovatie (27%) en infrastructuur (11%).

Wat wordt er volgens uw ervaring het vaakst gestolen op bouwterreinen? [Kies er maximaal vijf]

	%	n
Koper	46%	**69**
Klein gereedschap	45%	**68**
Kabels	43%	**64**
Elektrisch gereedschap en handgereed-schap zoals boren, waterpassen	39%	**58**
Brandstof	28%	**42**
Leidingen	19%	**29**
Persoonlijke bezittingen, bv. telefoon, PBM	19%	**29**
Staal	15%	**23**
Inrichting en toebehoren bv. bad/toilet, gordijnrails	15%	**23**
Huishoudelijke apparaten bv. boiler, fornuis	12%	**18**
Zware machines bv. kranen, graafmachines	11%	**17**
Voertuigen zoals bestelwagens of auto's	11%	**16**
Hout	10%	**15**
Dakpannen	10%	**15**
Bakstenen of bouwblokken	7%	**11**
Andere voorwerpen	5%	**7**
Niet zeker/niet in het bijzonder	2%	**3**
N.v.t. - ik heb dit nog nooit meegemaakt	3%	**5**

(C) OnePoll 2024; basis n = 150

Hoe vaak herziet en actualiseert u of het management de beveiligingsmaatregelen?

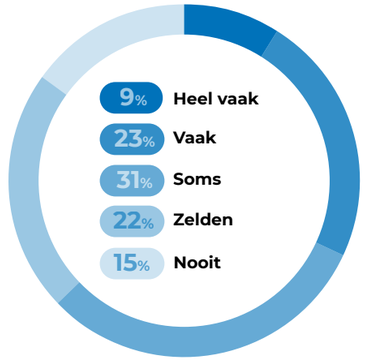

Als u denkt aan een geval waarin goederen of materialen werden gestolen van een werf waar u werkte, wat waren dan de geschatte kosten van de diefstal? [in euro]

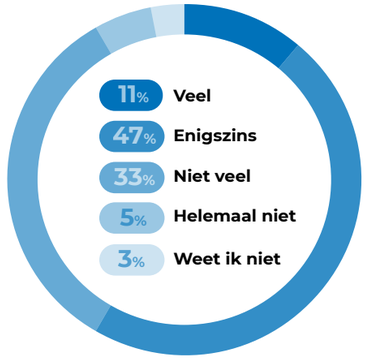
	%	n
0-500	3%	**5**
501-1.000	15%	**22**
1.001-2.000	14%	**20**
2.001-3.000	19%	**27**
3.001-4.000	8%	**11**
4.001-5.000	11%	**16**
5.001-10.000	15%	**22**
10.001-20.000	5%	**7**
20.001-50.000	3%	**4**
50.001-100.000	1%	**1**
Niet zeker/ik weet het niet	7%	**10**

(C) OnePoll 2024; basis n = 145; totaal n = 150; 5 ontbrekend

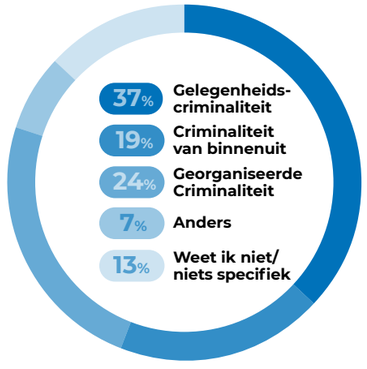
Hoe vaak bent u of zijn andere mensen op de bouwwerf waar u werkt benaderd door mensen die gestolen goederen willen verkopen voor het project waar u aan werkt?

In welke mate, als dat al het geval is, gelooft u dat de druk om zich aan een budget te houden, leidt tot bezuinigingen op beveiliging?

Wat is volgens u de meest voorkomende vorm van criminaliteit op bouwwerven? [Kies er één]

Op welke manieren heeft bouwcriminaliteit invloed gehad op een project/werk waar u mee bezig was? [Selecteer alles wat van toepassing is].

	%	n
Het project werd vertraagd	37%	**54**
Materiaal moest worden vervangen	31%	**45**
Het project ging over het budget heen	31%	**45**
Mensen verloren werk door het incident	14%	**21**
Werknemers hadden extra kosten omdat ze persoonlijke uitrusting moesten vervangen	10%	**15**
Mensen werden lichamelijk of geestelijk beschadigd door het misdrijf	9%	**13**
Het project kon niet doorgaan	8%	**12**
Geen van bovenstaande	12%	**17**

(C) OnePoll 2024; basis n = 145; totaal n = 150; 5 ontbrekend

Op basis van uw ervaring met bouwcriminaliteit in de afgelopen jaren, wordt deze meer of minder geraffineerd?

Is volgens u de criminaliteit op de bouwwerf het afgelopen jaar toe- of afgenomen? (Dit is diefstal van bouwmaterialen, apparatuur, machines, gereedschap, samen met andere misdrijven zoals fysiek geweld, intimidatie, vandalisme)

	%	n
Aanzienlijk toegenomen	22%	**33**
Enigzins toegenomen	35%	**53**
Gelijk gebleven	36%	**54**
Enigzins afgenomen	6%	**9**
Aanzienlijk afgenomen	1%	**1**

(C) OnePoll 2024; basis n = 150

BauWatch

BauWatch verzorgt tijdelijke beveiliging voor bouw-, energie- en infrastructuurbedrijven en bij leegstaande panden. Als Europese markleider actief in tien landen, beheren we tijdelijke cameramasten met intelligente software, 24/7 alarmopvolging en technische bijstand.

Neem contact op
info-BE@bauwatch.com
+32 3 300 28 00

→ **bauwatch.com**

Volg ons op

De gegevens en andere informatie in dit rapport (de 'BauWatch-gegevens') zijn vertrouwelijk en het exclusieve eigendom van BauWatch.
De BauWatch-gegevens zijn samengesteld op basis van specifiek marktonderzoek uitgevoerd en geïnitieerd door BauWatch. U mag de BauWatch-gegevens niet publiceren, kopiëren, wijzigen, samenvoegen, overdragen, openbaar maken of distribueren, hetzij gedeeltelijk of in hun geheel, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande schriftelijke toestemming van BauWatch. Door dit rapport te openen, erkent u de intellectuele eigendomsrechten van BauWatch op dit rapport (inclusief auteursrechten) en stemt u ermee in zich te houden aan alle toepasselijke wetten inzake intellectueel eigendom.

© BauWatch 2024 | Vergunde onderneming voor alarm- en camerasystemen | KBO 0634566179